

ЕФЕКТ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Успішне функціонування вітчизняних аграрних підприємств і досягнення стратегічних переваг в умовах конкурентного середовища суттєво залежать від ефективності їхньої інноваційної діяльності.

Теоретико-методологічні засади ефективності розмежовують поняття ефекту й ефективності, розуміючи під першим результат заходу, а під другим – співвідношення ефекту і витрат, що його викликали.

Ефект (від лат. effectus – виконання, дія) означає результат, наслідок певних причин, дій. Ефект може вимірюватися в матеріальному, соціальному, грошовому вираженні. У тому випадку, коли результати отримують грошову оцінку, говорять про економічний ефект.

Ефектом характеризується будь-яка взаємодія, яка дає результат. Проте ефект і ефективність не збігаються. Ефективність властива не будь-якій взаємодії, а лише цілеспрямованій, тому ця категорія має управлінський характер і відображає перш за все ступінь досягнення мети.

Проаналізувавши думку вчених щодо сутності категорії «ефективність», можемо сказати, що переважає точка зору, згідно з якою ефективність - це відношення результатів до витрат (ресурсів), тобто так зване «традиційне» визначення.

Досить часто економісти до категорій «ефективність», «результативність» прирівнюють «продуктивність». Але, на нашу думку, це є недоречним. Безумовно, головною ознакою кожної з цих категорій є те, що вони відображають підсумок (бажано позитивний), який показує відношення результату до витрачених ресурсів. Головною відмінністю всіх цих понять є ступінь та повнота (за різними напрямками) досягнення цілей діяльності.

Необхідність оцінки різноманітних видів ефективності інноваційної діяльності та вдосконалення форм і методів такої оцінки для практичної розробки інноваційних проектів та програм потребує вдосконалення критеріїв такої оцінки та приведення їх у відповідність до вимог інвесторів та державних органів. У навчальній і науковій літературі розгляду понять «ефект» та «ефективність» інноваційної діяльності приділяється значна увага.

Економічний ефект виступає в якості кількісного показника, який повинен враховувати у вартісному вигляді весь розмір результатів та витрат і рівень впливу якісних видів інноваційних ефектів, одержаних від здійснення інноваційної діяльності. Враховуючи широкий спектр застосування, інноваційна діяльність може мати різні види ефектів. На наш погляд, їх класифікація повинна відображати багатоаспектність та різноманітність функцій відповідної сфери діяльності. Так, інноваційна діяльність в сільському господарстві створює наступні ефекти: економічний, соціальний, екологічний, технічний, технологічний, комерційний та бюджетний.

Безумовно, наведену класифікацію видів ефектів можна доповнювати, виділяючи в межах конкретного виду різновиди в залежності від мети та завдань дослідження. На їх основі необхідно будувати критерії та показники, які повинні свідчити про ефективну інноваційну діяльність на рівні підприємства, галузі або країни, а також надавати можливість на основі отриманих результатів прогнозувати цю діяльність у наступних періодах.

У результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що при вивченні ефективності інноваційної діяльності необхідно:

- розрізняти поняття «ефекту» та «ефективності»;
- визначати види ефектів, які створюються у відповідній сфері діяльності;
- використовувати класифікацію ефектів для побудови системи критеріїв та показників ефективності інноваційної діяльності.

Перспективи подальшого дослідження тісно пов'язані з вдосконаленням кількісної оцінки ефектів від інноваційної діяльності з урахуванням специфіки аграрної сфери.